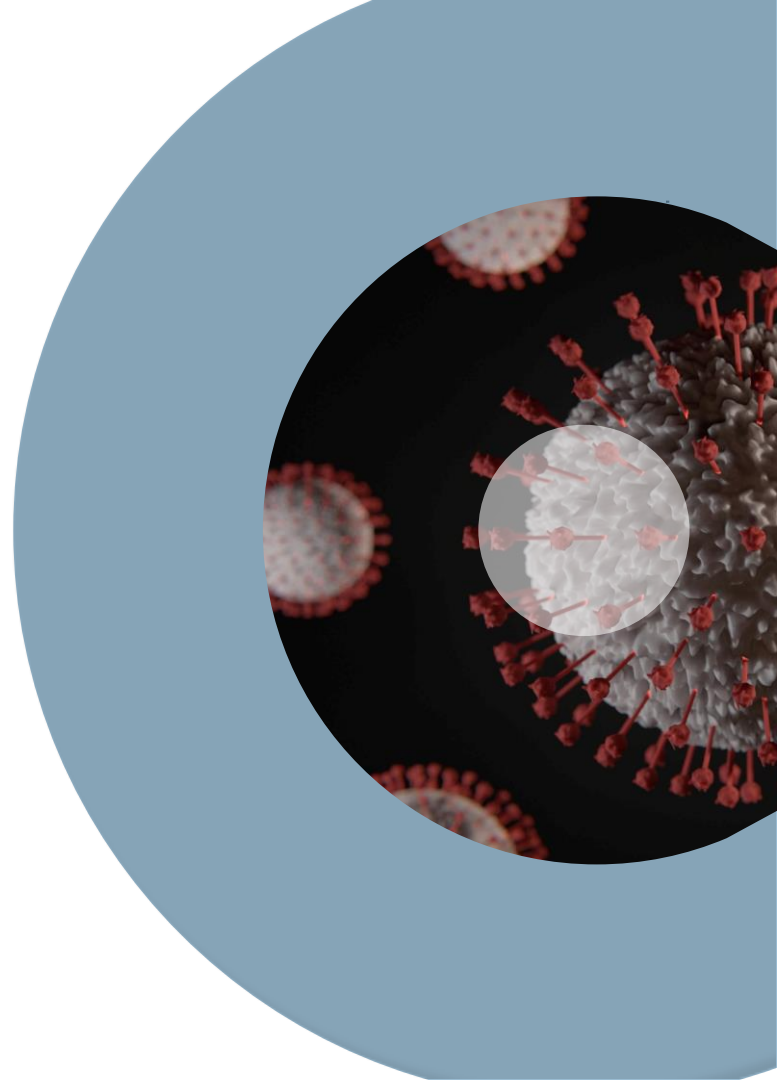

Coronacrisis

Nazorg, veerkracht & herstel

Tips & vindplaatsen voor meer informatie

29 maart 2021

1. Toelichting

In het afgelopen jaar ondersteunden wij vele veiligheidsregio's, gemeenten en andere organisaties rond de coronacrisis. Steeds vaker krijgen we vragen over de nafase en over herstel. Naarmate de crisis langer duurt en tegelijkertijd de vaccinatie loopt, ontstaat er momentum om na te gaan denken over hoe om te gaan met de impact in de komende maanden; met mogelijke versoepeling; maar ook met veerkracht en herstel voor de langere termijn. We richten ons nu vooral op dit laatste punt.

Dit is geen 'nafase' zoals deze is voorbereid in de planvorming. Maar wat past er dan wel bij een langdurige crisis die zovelen raakt en die ingrijpt in alle aspecten van de samenleving? En waar moet je beginnen? Om hier eerste antwoorden op te vinden hebben we een themasessie georganiseerd op 2 maart 2021. Hieraan hebben 60 professionals vanuit gemeenten, veiligheidsregio's, zorg en de rijksoverheid deelgenomen.

In deze presentatie staan de belangrijke uitkomsten en een verdere uitwerking vanuit ons van enkele genoemde punten. We benoemen overkoepelende tips, schetsen een mogelijke rolverdeling, benoemen bouwstenen van een (lokaal) herstelplan en benoemen vindplaatsen van relevante informatie.

A. Impact van
maatregelen de
komende 6
maanden

B. Omgaan
met
versoepeling

C. Veerkracht & Herstel op langere
termijn

2. Overkoepelende tips

- 1. Inventariseer** Start met een eerste stap: formeer regionaal een trekkersteam dat het onderwerp nafase verkent. Zorg voor een duidelijke bestuurlijke opdracht gericht op het verkennen van de mogelijke vraagstukken en opgaven en de gewenste wijze van informeren en afstemmen. Inventariseer hierbij ook wat er landelijk/provinciaal/lokaal/regionaal allemaal al loopt qua goede initiatieven gericht op hulp en steun voor specifieke doelgroepen.
- 2. Analyseer en monitor** Probeer zicht te krijgen op de (mogelijke) impact (sociaal, economisch, gezondheid & mentaal). Doe dit gezamenlijk regionaal en combineer bestaande bronnen en onderzoeken (kwantitatief) met input vanuit de samenleving zelf (zie dialoog).
- 3. Reflectie en dialoog** Benut en intensiveer bestaande contacten met maatschappelijke organisaties, ondernemers en burgers en richt dit gesprek op zowel de huidige situatie als op de toekomst: waar zijn er zorgen en kansen? Welke ideeën zijn er? Maar ook: waar is er behoefte aan een ondersteunende rol van de overheid? Wat is de visie op de samenleving na Corona? Benut de landelijke campagne *Wat is jouw idee?* voor mogelijke lokale gesprekken over kansen (geeft ook energie).
- 4. Visie** Probeer een eerste visie op de veranderingen in de lokale samenleving te maken. Doordenk dit lokaal in de colleges en bespreek eerste gedachten met de gemeenteraad. Benut de opgedane inzichten uit de maatschappelijke dialoog. Houd rekening met de specifieke kenmerken van de gemeente en de gemeenschap.
- 5. ‘Coronatoets’** Doe lokaal een ‘Coronatoets’ op lopende projecten/voorgenomen beleid: past het nog?
- 6. Plan voor veerkracht & herstel** – Verwerk de opgedane inzichten in een lokaal plan voor Veerkracht & Herstel. Maak hierin een onderscheid in: (na)zorg voor getroffen en collectieve verwerking, aanpak om impact te beperken en herstel. Werk ook enkele overkoepelende thema’s uit zoals monitoring, informatiemanagement, communicatie en wijze van coördineren. Beleg zoveel mogelijk in de reguliere organisatie maar organiseer de verbinding en de informatiestromen. Zie ook de uitwerking onder *4 Bouwstenen*.
- 7. Draag zorg voor nazorg in de eigen organisatie** – Streef naar een gezonde organisatie en wees realistisch in de opgaven (per functie). Houd rekening met de benodigde rust en bied ruimte voor rouw en verwerking. Mobiliseer nieuwe energie met het gesprek over ‘s traks’ en in het samen benoemen van nieuwe (realistische) doelen.

3. Impressie van mogelijke rolverdeling in de nafase

Veel vragen gingen over de mogelijke rolverdeling in de fase van veerkracht en herstel. In die fase is er nog steeds zorg nodig en zijn tal van professionals aan het werk om de impact te beperken. In onderstaande tabel benoemen we voorbeelden van activiteiten op verschillende niveaus.

Zelf- en eigenredzaamheid	Gemeente	Intergemeentelijke samenwerking / regionaal	Provinciaal	Nationaal
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Burenhulp ✓ Inzamelingsacties ✓ Mantelzorg ✓ Innovatie vanuit ondernemers zelf ✓ Reguliere zorg en nazorg voor mensen die ziek zijn (gew eest) of klachten hebben ✓ Branche-initiatieven ✓ .. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Uitvoeren rijksregelingen ✓ Voorlichting over hulpmogelijkheden ✓ Reguliere taken sociaal domein met extra aandacht voor corona impact ✓ Zorgdragen lokale monitoring impact ✓ Maatregelen om negatieve impact te dempen ✓ Faciliteren initiatieven ✓ Vormgeven veerkracht en herstel plan ✓ ... 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Regionale monitoring impact & duiding ✓ Crisisorganisatie paraat bij escalaties ✓ Uitwisselen goede voorbeelden ✓ Gezamenlijke uitgangspunten ✓ Coördinatie psychosociale nazorg (GGD) ✓ .. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Onderzoek naar impact & toekomst-scenario's ✓ Extra stimulans economische investeringen, Openbaar Vervoer, woningbouw en gebieds-ontwikkeling ✓ ... 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Specifiek beleid / programma's in sectoren ✓ Nationaal Herstelplan ✓ Landelijke doelen en uitgangspunten ✓ Landelijk informatie- en adviespunt corona (virtueel)? ✓ Nationale actieplannen per sector ✓ ..

4. Bouwstenen inhoud lokaal plan voor Veerkracht en Herstel

Een terugkerende vraag is de vraag naar nut en noodzaak van een vorm van nafaseplan. Ons advies is om te komen tot een lokaal plan voor Veerkracht en Herstel. Dit zijn mogelijke bouwstenen.

1. Doel en doelgroep

2. Visie & analyse

- Analyse van doelgroepen en inschatting impact
- Visie op samenleving & kansen

1. Organisatie

- ✓ Reguliere organisatie als basis met een projectteam Veerkracht & Herstel
- ✓ Periodiek thema college vergadering over Corona
- ✓ Lokaal Informatie- en adviespunt Corona: 1 loket voor vragen inwoners & organisaties
- ✓ Maatschappelijke coalitie Veerkracht & Herstel
- ✓ Intergemeentelijke afstemming
- ✓ Monitoring impact
- ✓ ?

4. Aandacht voor corona impact in regulier beleid

- ✓ Jeugdhulp
- ✓ WMO
- ✓ Onderwijs
- ✓ Economie
- ✓ Financiën
- ✓ Raadsinformatie
- ✓ ?

5. Aanvullende impactthema's

- ✓ Informatie & Advies
- ✓ Rouw & herdenken
- ✓ Psychosociale zorg
- ✓ Informeren gemeenteraad
- ✓ ?

6. Innovatie & kansen langere termijn

- ✓ Publieke ruimte
- ✓ Mobiliteit
- ✓ Innovatie in dienstverlening
- ✓ Participatie
- ✓ ?

5. Aanvullende informatie (1)

Impact

1. Sociale impact (VNG) - <https://www.zonmw.nl/nl/actueel/nieuws/detail/item/sociale-gevolgen-corona-stilte-voor-de-storm/>
2. Overzicht overheidsregelingen voor ondernemers - <https://www.ser.nl/nl/thema/aanpak-coronacrisis/overheidsregelingen>
3. Informatie voor ondernemers van VNO-NCW - <https://www.vno-ncw.nl/corona>
4. Themapagina van de SER (o.a. over herstel) - <https://www.ser.nl/nl/thema/aanpak-coronacrisis>
5. Informatie van de Nederlandse Bank: <https://www.dnb.nl/actuele-economische-vraagstukken/corona/>
6. Informatie van het sociaal Cultureel Planbureau - <https://www.scp.nl/onderwerpen/corona/dossier-maatschappelijke-effecten-corona>
7. Kwetsbare groepen - <https://www.scp.nl/onderwerpen/corona/kwetsbare-groepen-in-de-samenleving>
8. VNG themapagina Corona - <https://vng.nl/rubrieken/coronavirus-covid-19>
9. Rekenkamer Coronamonitor naar uitgaven steunmaatregelen - <https://coronarekening.rekenkamer.nl/coronarekening/>

Nazorg

10. Informatie van de Rijksoverheid: Steunpunt Coronazorgen – www.steunpuntcoronazorgen.nl
11. C-support – nazorg bij corona - <https://www.c-support.nu/>
12. Coronatips Rode Kruis - <https://www.rodekruis.nl/dossiers/coronavirus-onze-tips/>

5. Aanvullende informatie (2)

13. Informatie en tips voor jeugd en jongvolwassenen van het NJI - <https://www.nji.nl/nl/coronavirus/Jongeren-en-jongvolwassenen/Wie-kan-mij-helpen> en voor de professionals <https://www.nji.nl/coronavirus>
14. Informatie voor ouderen via ANBO - <https://www.anbo.nl/raad-daad/gezondheid/het-coronavirus>
15. Overzicht hulplijnen voor specifieke doelgroepen - <https://www.deluisterlijn.nl/ik-zoek-hulp-home/over-corona.html>
16. Psychische hulp, (gezondheids)tips en verwijzingen - <https://www.heyhetisoke.nl/hulp>

Nafase

17. E-module "communiceren in de nafase" <https://www.ifv.nl/kennisplein/Paginas/E-module-Communicatie-in-de-nafase.aspx>
18. Download "Wereld van verschil" <https://www.impact-kenniscentrum.nl/sites/default/files/domain-26/documents/wereld-van-verschil-26-14341890331438389549.pdf>
19. Handreiking "Contact met getroffen" <https://www.impact-kenniscentrum.nl/sites/default/files/domain-26/documents/handreiking-contact-met-getroffen-26-1433783941530806943.pdf>
20. Kennispublicatie "Ondersteuning van getroffen: psychosociale impact van ingrijpende gebeurtenissen" <https://www.ifv.nl/kennisplein/Documents/20181201-IFV-Impact-Kennispublicatie-Ondersteuning-van-getroffen.pdf>
21. Nafasekaarten 10 thema's nazorgcommunicatie <https://www.ifv.nl/kennisplein/Documents/20181201-Ansichtkaarten-omgang-met-getroffen.pdf>

Het COT is een gespecialiseerd bureau op het gebied van veiligheids- en crisismanagement. Ons werkterrein strekt zich uit van vraagstukken over de vormgeving van veiligheidsbeleid tot de voorbereiding op crisissituaties. Met onze kennis en kunde helpen we opdrachtgevers in complexe situaties waarbij grote risico's worden gelopen, strategische belangen op het spel staan en vaak vele stakeholders zijn betrokken. Advies, onderzoek, en training en oefening vormen de basis van onze dienstverlening. Het COT is een volledige dochteronderneming van Aon Nederland.

COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement

Admiraliteitskade 62
3063 ED Rotterdam

t +31 (0)10 448 83 00

f +31 (0)70 448 83 01

e cot@cot.nl

i www.cot.nl

